

Narodna mesečna
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletna 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Ček. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A. Milano.

SCOVENEC

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti.
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

Bollettino No 1139

Due piroscafi nemici affondati

Batterie della difesa e cacciatori
hanno abbattuto 19 velivoli

Il Quartier Generale delle Forze Armate co-
munica:

Nostri aerosiluranti hanno effettuato riusci-
te puntate offensive lungo le coste tunisine col-
pendo due piroscafi di complessive tredicimila
tonnellate così gravemente da far ritenere si-
curo il loro affondamento.

Incursioni avversarie su Trapani, Porto Em-
pedocle e Catania causavano danni lievi e
poche perdite tra le popolazioni.

Quattordici apparecchi venivano distrutti
dal tiro delle batterie della difesa, tre a Tra-
pani, quattro a Porto Empedocle e sette a Ca-
tania.

Cacciatori dell'Asse abbatterono in com-
battimenti cinque velivoli nel cielo della Sicilia.

Ecco i nomi dei piloti che si sono segnalati
nelle azioni di aerosiluramento citato dal Bol-
lettino odierno:

Tenente Bernardo Braghieri da Piacenza,
tenente Francesco Pandolfo da Acireale (Cata-
nia), maresciallo Silvio Fiorenti da Roma, ser-
gente maggiore Lorenzo Sciarra da Roma.

Vojno poročilo št. 1139

Dva sovražna parnika potopljena

Protiletalsko topništvo in lovci
so sestrelili 19 letal

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Naša torpedna letala so izvedla posrečene
ofenzivne sunke vzdolž tunizijske obale in zadela
dva parnika s skupno 13.000 tonami tako težke,
da je treba smatrati, da sta bila gotovo potop-
ljena.

Sovražni letali na Trapani, Porto Empedocle
in Catanijo so prizadejali lahno škodo in malo
izgube med prebivalstvom.

Štirinajst letal je bilo sestreljenih po protile-
talskem topništvu, tri v Trapaniju, štiri v Porto
Empedocle in sedem v Cataniji.

Lovci osi so v bojih nad Sicilijo sestrelili
pet letal.

Imena letalcev, ki so se izkazali pri napadih
torpednih letal, omenjenih v današnjem vojnem
poročilu so:

Poročnik Bernardo Braghieri iz Piacenze,
poročnik Francesco Pandolfo iz Acireale (Catan-
ia), maresciallo Silvio Fiorenti iz Rima, višji sergente
Lorenzo Sciarra iz Rima.

Angleška vlada še ne more pojasniti nesreče generala Sikorskega

V Lizboni, 7. julija. — Včeraj se je Churchill
s hlinjeno žalostjo spomnil smrti Sikorskega v an-
gleški zbornici. V svojem govoru je poveljeval
Sikorskega udeleževanje zoper Nemčijo, omenil je
priateljsko pogodbo med Sikorskim in Stalinom
dne 30. junija 1941, češ da je Moskva ves čas upo-
števala to pogodbo. Končal je s tem, da je njemu,
ki pozna osvobodilni pomen ruskih zaveznikov v
primeru Poljske, dobro znano, da prizadevanja Si-
korskega za osvoboditev Poljske niso bila zaman.

Neki poslanec je vprašal Churchilla, kaj utegne
povedati glede na vzroke ponesrečenja Sikorske-
ga, a Churchill je dejal, da je ta nesreča še zastita
in se skrivnost še ni razodela. Po živahnih napadih
angleških listov o priliki krvavih dogodkov v Ka-
tynu, pa zdaj vse londonsko časopisje nekam dvo-
lično in megleno posveča spominke članke temu
poljskemu generalu.

Po vestih iz Moskve je videti, da so ondaj
sprejeli novice o Sikorskega smrti, ko da bi jo
bila povzročila neizgoda, ki se ne izplača mnogo
govoriti o njej. Moskovski radio in sovjetski dopisni
urad soglasno javljata, da je bila to nevarna le-
talska nesreča in vsi sovjetski listi posvečajo ne-
zgodi in smrti Sikorskega zgolj brezpomembne, krat-
ke članke. Sploh je pa zanimivo vedeti, kako se
ob tej priliki vede inozemske časopisje. Tako pi-
še barcelonski list, da so se diplomatični spori
med Sovjetsko Unijo in Poljsko izcimili tako, da je
padel begunski poljski ministriški predsednik, čigar
tragični konec je v veliko zadoščenje Moskve. List
se spominja nedavnih dni, ko je Sikorski zahteval
pojasnitve glede na sovjetski zločin v Katynu in
da je poglavar begunske vlade padel kot žrtev
sovražnosti svetovnega komunizma.

V Budimpešti je vest o smrti Sikorskega glo-
boko pretresla vso javnost. Listi poročajo, da je
postal predsednik begunske poljske vlade žrtev
političnih spletk in da se je to zgodilo v najbolj
kritičnem trenutku za poljske begunce v Lon-
donu.

Iz Londona prihajajo razni komentarji, da bo
moral nasledovati Sikorskega oseba, ki bo v naj-
boljših odnosih med Sovjeti in Poljaki. Tako ose-
bo bo pa težko najti, saj nista niti Mikolajezik, za-
časni predsednik ministristva, in niti Marian Kuk-
iel, novi poveljnik poljske vojske, všeč Sovjetom.
Prvi je bil notranji minister, drugi pa vojni mi-
nister, a oboja sta v vsem soglašala z rajnim gene-
ralom.

Tozadevno je zanimiv članek glasila begun-

Velika oklepna bitka južno od Orla

Nad 400 sovjetskih oklepnih voz uničenih — Sovražna obrambna črta globoko predrta

Hitlerjev glavni stan, 8. julija. Vrhovno po-
veljništvo nemške vojske je objavilo danes na-
slednje poročilo:

Na področju pri Bjelgorodu in južno
od Orla je prišlo včeraj do hude oklepne bit-
ke, med katero je bilo po zaslugi oddelkov
kopne vojske kakor tudi protiletalskega topni-
štva in letal vseh vrst uničenih več kakor 400
sovjetskih oklepnih voz. Sovražni sistem postoj-
ank v globoki razporeditvi je bil predrt kljub
težavnemu gozdnatemu in močvirnatemu terenu.
Bojna letala in letala za bližnje polete so pod-
pirala napadalne operacije kopne vojske in pri-
zadele nasprotniku hude izgube med ljudmi,
kakor tudi težkega orožja in tekočega goriva. V
hudih letalskih borbah je bilo samo na področju
nad srednjim odsekom vzhodne fronte uničenih
193 sovjetskih letal. Višji narednik Strassel, pi-
lot v neki lovski eskadrili, je dosegel v treh
dnevih 25 zmag v zraku. Pogrešan je bil 13 last-
nih letal. Nočni letalski napadi so bili razen
tega naperjeni na bivališče čet, prometne zveze
in dovozna oporišča v zaledju tega odseka.

Z ostalega vzhodnega bojišča ne poročajo o
nobenem pomembnem bojnem delovanju.

Na obalnem področju Sicilije so uničili
nemške in italijanske letalske obrambne sile 16
angleških in ameriških letal, večinoma večmotor-
ne. Nad Atlantikom in obalo pri Rokav-
skem prelivu so bile razen tega sestreljene
še 4 nadaljnja letala.

Pri nočnih vzpenirjalnih poletih so so-
vražna letala v zapadnem nemškem območnem
ozemlju posamič metala bombe, ne da bi povzro-
čila omembe vredno škodo.

Berlin, 8. julija. AS. Izvedelo se je, da je
nekaj angleških letal ob nizozemski obali dne
5. julija potopilo 500 tonski parnik. Letalci so
se spravili nad člane posadke parnika in ubili
tri moše od štirih članov posadke.

Spopad med Orlom in Bjelgorodom se je dolgo pripravljalo

Berlin, 8. julija. AS. Poročilo vojnega do-
pisnika pravi v zvezi z bitko, ki se sedaj raz-
vija na srednjem odseku vzhodnega bojišča, da
se je že več tednov na obeh straneh slutilo, da
bo prišlo do spopadov. Odsek med Orlom in
Bjelgorodom ima obliko vprašaja. Spopad se
je pričakoval zlasti zaradi tega, ker so Sovjeti
zbirali čete in oklepne sile. Kar se je godilo na
sovjetskem delu bojišča, ni ušlo nemškemu po-
veljstvu, ki je nato odredilo ofenzivni sunek s
pehotnimi oddelki v bližini Bjelgoroda. Takoj
v začetku je bilo opaziti, da so Sovjeti resnično
pripravili ogromne sile oklepni sil in letal, bi-
lo je zbrane mnogo topništva vseh vrst, po-
stojanke so bile med seboj povezane s podzem-
skimi hodniki, ki so imeli posebne varnostne
izhode. Lokalni nemški ofenzivni sunek je tedaj
sprožil sovjetsko ofenzivo, ki sicer ni bila več
tako daleč. Takoj v začetku je sovražnik na-
letel na tisti odgovor, ki ga ni pričakoval.

Poljski Poljakov v Londonu, listu »Dziennica Pol-
skega«, ko odgovarja na razglas »Lege poljskih
patriotov v Moskvi«, ki ga je objavil sovjetski ra-
dio. Dasi je bil ta članek napisan kot po smrti Si-
korskega, je vendar zanimiv glede na spoštljivo
pisanje o vseh drugih važnih članih poljske be-
gunske vlade in glede na vse tiste, ki so ji v po-
moč.

»Poljska vlada je poljsko ljudstvo«, je bilo sli-
šati vzklike proti Nemčiji, ko je bil Hitler začel
vojno proti Rusiji. Načrt vlade Sikorskega je bil
pred izbruhom te vojne ta, da se obnovi poljska
država v demokratičnem smislu. Poljska vlada se
je oprijela tega načrta tedaj, ko člani »Lege pol-
jskih patriotov«, še niso imeli Nemce za svoje so-
vražnike. Kamisel prijateljskih odnosov med Poljo-
sko in sovjetsko Rusijo torej ni nova. Ni se je
oprijela samo dejanska poljska vlada, ki jo je izra-
žala v uradnih in neuradnih izjavah, a od leta
1921. do 1939. je Poljska tudi skušala veliko sto-
riti za prijateljski razvoj med seboj in Rusijo. To
je potrjeno z nenapadno pogodbo z leta 1932. in
z rusko-poljsko izjavo l. 1938. »Bodoča Poljska naj
bi bila ljudska država.«

»Poljska vlada ne predstavlja zemljiških lastni-
kov in plemstva. V tej državi imajo svojo besedo
tudi kmetje in delavci. Zatorej Poljska ne bo več
država veleposestnikov, kot je bila do konca prve
svetovne vojne, ampak bo v njej imeli tudi mali
človek svojo besedo, sploh ljudstvo brez razlike
slojev ali narodnosti ali vere. Vsi bodo uživali isto
varstvo. Poljaki ne zahtevajo litvanskih, ukrajini-
skih in niti beloruskih ozemelj, ne zahtevajo ne
Minskega in Kovna, toda ne pustijo Lvova in Vil-
na. Tako zvana »Lege poljskih patriotov« v Moskvi
je zgolj namišljena. Če bo ta lega še obstajala, bo
pvzročila v poljsko-sovjetskem sodelovanju in v
zvezi združenih narodov same ovire in zmede.«

Stockholm, 8. julija. AS. »Dagens Post« ob-
javlja poseben članek znanega švedskega politi-
čnega pisatelja Rutgerja Esena. Clankar pravi,
da je smrt generala Sikorskega bila zelo
dobrodošla angleški in sovjetski vladi. Clankar
podčrtava odločno stališče Sikorskega v katyn-
ski zadevi. Tudi če ne bi bil ubit, bi njegovo
naziranje o Katynu zadostovalo, da bi se gene-
ral Sikorski moral umakniti s političnega po-
zorišča. Sedaj je Sikorski izginil in zelo malo
je verjetno, da bi njegov naslednik na čelu
poljske vlade upal o katynski zadevi imeti isto

vsak sovjetski naskok je bil odbit in v kratkem
so nemške čete lahko prešle v protinapad.

Kako je potekala bitka se lahko vidi iz po-
ročila o sovjetskih in nemških izgubah, kakor
ga je objavilo nemško vrhovno poveljstvo. Raz-
merje med nemškimi in sovjetskimi letalskimi
izgubami je enako 1:16. Na nekaterih točkah
so nemške čete že globoko prodrle v sovražne

postojanke in to je izredno važen uspeh, zlasti
če se upošteva način sovražnih strelskih jar-
kov in podzemskih utrdb. Dopisnik zaključuje
svoje poročilo z ugotovitvijo, da vsaj za sedaj
sovjetska ofenziva, na katero je sovražnik po-
lagal toliko važnosti, ni rodila tistega uspeha,
kakor bi ga izgube v moštvu in gradivu dajale
slutiti.

Ducejeve izjave o združitvi industrij in o združništvu Važna seja korporacijskega sveta

Rim, 8. julija. AS. 5. julija ob 10 ter 6. julija
ob 17 je imel pod Ducejevim predsedstvom sejo
Osrednji korporacijski odbor, da bi razpravljal o
važnih vprašanjih, ki so bila na sporedu. Na-
vzoči so bili: tajnik stranke, vsi člani vlade,
podtajniki stranke, tajnik narodnega korporaci-
jskega sveta, predsednik zveze delodajalcev, pre-
sednik državne fašistovske ustanove za korpora-
cije. Zapisnikar je bil dr. Padellaro.

Ko se je seja začela, je Duce dal besedo mi-
nistru Cianettiju, da bi pojasnil prvo točko,
nanašajočo se na dosedanje delovanje korporacij.
Minister je omenil, da so korporacije sestavile
avtarkične načrte, ki naj zagotovijo državi čim
večjo gospodarsko samostojnost. Potem je razlo-
žil, kako so se posamezne korporacije držale iz-
delanih načrtov, jih prilagajale in spravljale v
sklad z nastajajočimi političnimi potrebami. Po-
ložaj, ki je nastal zaradi vojne, je nedvomno
otežkočil izvajanje avtarkičnih načrtov, toda kor-
poracije so vseeno uspešno delovale pri raznih
panogah državne uprave, zlasti pri tistih, ki imajo
največji vlogi pri vodstvu vojne in pri zado-
voljevanju najbolj temeljnih ljudskih potreb. Mi-
nister je nazadnje poudaril nekatera zakonodaj-
na vprašanja, ki se tičejo dela in nadaljnega
razvoja korporacij.

Duce je podčrtal poglobitve točke iz dela
korporacij, dal navodila za nadaljnje delovanje
korporativnih ustanov ter pokazal na tista pod-
ročja, kjer je celotni korporativni nastop naj-
nujnejši. Omenil je nekatera pristojnostna vpra-
šanja, ki jih danes rešujejo druge ustanove, ki
bi pa prav lahko spet spadala v redno delovanje
korporativnih organov.

Odbor je nato razpravljal o združitvi v indu-
striji rastlinskih hranilnih konzerv ter o zdru-
žitvi v strojarski in čevljarški industriji. O glav-
nem vprašanju združitve je tajnik stranke pove-
dal naslednje:

Stranka se sicer ne vtiča v tehnično plat
tega vprašanja in tudi ne mara določati roka za
združitve in za disciplino, ki jo zahteva, pač pa
so enkrat poudarila, da je industrijska združitve
na vseh področjih neogibno potrebna zaradi na-
menov narodnega gospodarstva in vojne, ne le
zato, da se poveča izdelava, temveč tudi, da se
prilagodi dejanskim možnostim naroda in pa voj-
nim zahtevam.

V rešitvi tega temeljnega vprašanja vidi
stranka tudi pripomoček za obrambo cen. Seveda
je stranka, ko zahteva to združitve, prepričana,
da bo izvedena ob vestnem in odgovornem so-
delovanju vseh panog, ki so pri tem prizadete.
Stranka je tudi prepričana, da bodo pri združe-
vanju upoštevali na vsakem področju tiste po-
sebne pogoje, ki bodo gospodarsko obnovitev po
vojni olajševali.

Podpredsedniki korporacij so poročali o po-
sameznih načrtih, ki so jih korporativne ustanove
preučeval v sodelovanju z državno upravo. Po-
jasnjevali so jih z različnih plati in poudarjali,
naj se s pomočjo predlagane ureditve izvede
bolj smotrna preskrba in izkoriščanje surovin,

Sovražnik štev. 1

Tudi Churchillovi predhodniki v prejšnji vojni so govorili, da si Anglija
ne mara priključiti novih ozemelj

Rim, 8. julija: »Messaggero« komentira Du-
cejev govor v članku pod naslovom »Sovražnik
števila 1«. List piše: »V svojem govoru v Giulla-
falu v Londonu je Churchill rekel, da je Anglija
vstopila v to vojno prostovoljno, ne da bi bila

naziranje. Verjetno pomeni smrt generala Si-
korskega konec Poljske kot zaveznice.

Sikorski je nosil s seboj važne listine

Ankara, 8. julija. Senzacionalna novica je
potrdila političen cilj umora poljskega genera-
la Sikorskega. Sedaj se je izvedelo, da je gene-
ral Sikorski med svojim potovanjem po Bliž-
njem vzhodu pregledal in obiskal vse oddelke
poljske vojske, ki se tam nahajajo. Častniki teh
poljskih oddelkov so Sikorskemu izročili obilo
novih dokazilnih listin o tem, kako je GPU
klala častnike in vojake poljske vojske. Na tem
potovanju je general Sikorski tudi še nabral
mnogo drugih važnih političnih listin. Moskva
pa je za vse to vedela in je zato nujno odredila,
da mora to dokazno gradivo izginiti, prav
tako pa vsi tisti, ki so za vsebino tih listin ve-
deli. Toda Sikorski je bil izven dosega sovjets-
kih agentov in zato je moral London za vse
poskrbeti. In London je radevolje storil Mo-
skvi to uslugo.

Berlin, 8. julija. Nemški lovci in protile-
talsko topništvo so v teku včerajšnjega dne pri
Bjelgorodu in južno od Orla sestrelili 140 so-
vražnih letal. Nemci so izgubili pri tem osem
letal. Od 5. do 7. julija je sovražnik tako izgu-
bil 777 letal, Nemci pa so jih izgubili samo 49.

neposredno napadena. Nadaljeval je, da Anglija
ne išče nobenih koristi in da Anglija neče pove-
čati svojega ozemlja in ne pričakuje nobene od-
škodnine. Tako je glede vstopa v vojno Church-
ill povedal resnico, nato pa prešel v klasično
laž, katere so se angleški govorniki posluževali
v prejšnji vojni.

Churchill je bil med voditelji v prvi svetovni
vojni. Najbrž se ne spominja izjav, ki so jih nje-
govi tovariši dajali v prejšnji vojni. Pred četr-
tletstvom pa so njegovi tovariši takole govorili:
»Askvith je v februarju 1916 izjavil: »Našemu
imperialnemu bremenu ne želimo priključevati
novih ozemelj ali novih odgovornosti.« Bona Law
je v decembru 1917 izjavil: »Mi se ne vojskue-
mo za pridobivanje novih ozemelj.« Notranji mi-
nister Walter Long je v februarju 1917 izjavil:
»Želimo zmago, ki ne bi priključevala teritorijev
našemu imperiju.«

Tako tedaj, kakor danes in vedno pa je An-
glija sovražnik števila 1 Italije, Evrope, civili-
zacije 20. stoletja. Ko so se nehale sovražnosti,
si je namreč Anglija sramotno priključila obsežne
pokrajine: Ciper (3554 kv. milj) je bil anekti-
ran. Anglija si je vzela nemško jugovzhodno
Afriko, to je 322.450 kv. milj; nemško vzhodno
Afriko 284.180 kv. milj; Togo in Camerun (raz-
deljeno s Francijo) 112.415 kv. milj. Samo pri
Novi Zelandiji 1050 kv. milj; nemško Novo Gvi-
nejo in otoke južno od ekvatorja, ki so bili pri-
ključeni Avstraliji 90.000 kv. milj; mandat Pale-
stina 9000 kv. milj; mandat Irak 143.250 kv.
milj, to je skupno nad 1 milijon kv. milj. Pri-
ključila si je tudi protektorat Egipt, s katerim je
leta 1936 in pozneje sklenila zavezniško pogodbo.

Italija je že z Ducejevim besedami odločno
zavrnila te Churchillove laži. Rekla je: »Ta vojna
ne dopušta druge poti kot nadaljevanje do zmage.«

Boji na Novi Gvineji

Tokio, 8. julija. Uradno poročilo japonskega glavnega stana poroča, da je japonska posadka v okolici Salamaue v jugozahodni Novi Gvineji nastopila proti ameriškim četam, ki so se 30. junija izkrcali v Nasseuskem zalivu. Prav tako so japonske čete napadle avstralske oddelke, ki so hoteli napasti japonske postojanke v smeri proti Wauu. Pri Bobdubiju je nekaj japonskih enot sprožilo 5. julija napad proti sovražnim zadnjim oddelkom. Nenaden napad je prepolnil sovražne oddelke, ki so imeli velike izgube. Oddelki japonskega letalstva so 1., 3. in 5. julija izvedli napade na sovražne postojanke v Nasseuskem zalivu in so bile hudo poškodovane ladje in uničen velik del vkrcanega vojnega gradiva.

Še eno središče boljševiškega klanja odkrito

Kovno, 8. julija. AS. Zahodno od Vilnice so našli novo vrsto jam, ki so podobne jamam v kajnskem gozdu. Na zemljišču, ki obsega nad 1 ha, so našli nad 30 velikih skupnih grobov. To zemljišče je v letu 1938 najela GPU in ga takoj obdala z visoko ograjo, ki je ponekod presegala nad tri metre. Kmalu nato so agenti GPU razširili med okoliškim ljudstvom govorico, da se bodo na zaoprtjenem zemljišču učili streljanja in da naj se zato ljudje zaradi streljanja ne razburjajo. Od tedaj naprej ni nikdo mogel videti ali izvedeti, kaj se godi za ograjo. Ko so nemške čete zasedle to ozemlje, so prebivalci počasi lomili les z ograje ter ga porabljali za kurivo. Za ograjo se je kmalu pokazal vrt — sadovnjak, ki na prvi pogled ni nudil nič ne navadnega. Med ljudmi pa so se širile razne trditve in nemške vojaške oblasti so se začele zanimati za ta vrt. Začeli so kopati in kmalu so odkrili grobove, polne ukrajinskih trupel. Te Ukrajince je postrelila GPU v letu 1938 in 1939 in še tudi pozneje. Ker je zemljišče zelo močvirno, trupla niso razpadla tako hitro in je bilo čisto lahko ugotoviti, da so ljudi ubijali na ta način, da so jih streljali z revolverjem v tilnik. Mnogi Ukrajinci še nosijo svoje obleke in imajo roke zvezane na hrbtu.

Berlin, 8. julija. Bombardiranje stolnice v Kölnu je razburilo katoliške kroge po svetu. Mnogo katoliških odličnikov je dejansko poslalo nadškofu v Kölnu izraze svoje žalosti in bolečine zaradi oskrumbe, ki so jo zagrešili angleški letalci. Mnogim brzojavkam, ki jih je nadškof prejel, je treba pristeti sedaj še brzojavke španskih in madžarskih škofov.

Indijska osvobodilna vojska ustanovljena

Šonan, 8. julija. Glavni stan zveze za neodvisnost Indije je danes objavil naslednje uradno poročilo:

Zveza za neodvisnost Indije je organizirala armado, ki bo nosila ime »Indijska narodna armada«. Ta armada je položila prisego, da »bo vedno služila popolni in celotni neodvisnosti Indije«. Častniki te armade so moške, ki so si postavili za življenjski cilj nalogo, spoditi Angleže iz Indije in vrniti Indijo Indijcem.

Rooseveltove težave naraščajo

Lizbona, 8. julija. AS. Po poročilih, ki prihajajo iz Amerike, se vidi, da je Roosevelt zelo vznemirljen zaradi razpoloženja ameriškega javnega mnenja. Roosevelt dobro ve, da ima mnogo nasprotnikov in da ni mogel držati obljube, ki jo je dal pred volitvami, to je, da bo Ameriko ohranil izven vojne. Roosevelt mora zlasti računati z zastopniki narodov, ki so prišli iz Evrope. Zlasti mora upoštevati razpoloženje Italijanov, ki jim boče prikrivati obseg napadov na italijansko civilno prebivalstvo.

Perzijski petrolejski vrelci v nevarnosti

Ankara, 8. julija. V Perziji so hitro odpisali v območje petrolejskih vrelcev oddelke ameriških čet, ker se je bati, da bodo tudi ta področja zajeli nemiri. Ameriške čete so dobile nalogo, da naj opravljajo policijsko službo v predelih, kjer so najvažnejši petrolejski vrelci in drugi podobni obrati.

Težave s perilom v New Yorku

Lizbona, 8. julija. Iz New Yorka poročajo, da je pomanjkanje mila tolikšno, da bo 25% pralnice v New Yorku moralo zapreti svoje obrate. V zadnjih osmih mesecih pa je 20% pralnice že bilo zaprtih. Agencija »United Press« pravi, da bodo odslej naprej prebivalci New Yorka smeli menjati perilo samo enkrat na mesec in ne vsak teden. Strokovna zveza peric je sklenila s pristojnimi oblastmi dogovor o tem, kolikšna količina perila se bo smela vsak mesec prati.

Huda nesreča v Kanadi

Buenos Aires, 8. julija. AS. Iz Halifaxa se je izvedelo, da je v pristanišču, odkoder odhajajo konvoji v Anglijo, prišlo do velike nesreče. V pristanišču sta trčila skupaj jeklene in tovarni parnik. 16 oseb je bilo mrtvih.

Nov komisar v občini Šmarjeta

Na podlagi 3. čl. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in glede na potrebo, da se razpusti občinska uprava v Šmarjeti ter imenuje nov izredni komisar, je Visoki komisar

odredil:

Čl. 1. Občinska uprava v Šmarjeti je razpuščena.

Čl. 2. Za novega izrednega komisarja občine Šmarjeta je imenovan g. Florijan Zorko.

Civilni komisar v Novem mestu ima nalogo, da izvrši ta odlok.

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata sporoča, da bodo od 10. do 13. t. m. naslednje izvrške: Zadruga državnih uslužbencev, Vodnikov trg; Sarabon & Co., Zaloška cesta; Ivan Jelačin, Emonska cesta; Boris Lunder, Rožna dolina cesta V; Gregor & Co., Bleiweisova c.; A. Smrkolj, Vošnjakova cesta, ponovno delile spomladanski krompir, in sicer po 1 kg na osebo proti odvzemu odrezka št. 105 navadne živilske nakaznice (modre barve), izdane od Mestnega preiskovalnega urada v Ljubljani. Cena krompirja je določena na lir 2.40 za kg.

Obsodbe vojnega sodišča

Vojaško sodišče v Ljubljani je razpravljalo te dni proti veliki skupini obtožencev. Pred sodiščem so se zagovarjali:

1. Rihar František, roj. v Gabrju 23. 2. 1919, tam stanujoč, samnik;
2. Gruđen Andrej, roj. na Viču 1. 12. 1905, tam stanujoč, mlinar;
3. Tomšič Ivan, roj. na Dobravi 26. 8. 1881, stanujoč v Dolenji vasi, hlapec;
4. Bernik Maks, roj. na Viču 28. 9. 1894, stanujoč v Rožni dolini 28;
5. Stanovnik Peter, roj. 25. 6. 1920 v Hoveju, stanujoč v Škofji Loki;
6. Mrak Erna, roj. 1. 2. 1922 na Vrhniki, tam stanujoč, frizerka;
7. Zibernik Vida, roj. na Hrušici 28. 5. 1909, stanujoča v Dravljah 23;
8. Zibernik Pavel, roj. v Podutiku 9. 1. 1910; stanujoč v Dravljah 23;
9. Hočevar Alojzij, roj. 21. 6. 1911 na Hruševem, tam stanujoč, hlapec;
10. Škodlar Ivan, roj. na Dobrovi 29. 10. 1917, stanujoč v Kozarjah;
11. Avenek Viktor, roj. v Mariporu 3. 2. 1917, stanujoč v Ljubljani, črkostavec;
12. Kozamernik Josip, roj. na Toškem čelu 12. 4. 1922, stanujoč v Gabrju 31;
13. Stemberger Anton, roj. na Vrhovem 19. 5. 1902, stanujoč v Dravljah 15;
14. Bergant Stanislav, roj. na Dobrovi 28. 2. 1924, tam stanujoč;
15. Janežič Stanislav, roj. na Suji pri Dobrovi 19. 2. 1920, tam stanujoč;
16. Hudnik Vincenc, rojen 10. 4. 1916 na Suji, tam stanujoč.

Vsi obtoženci so v zaporih. Vsi so bili obtoženi soudeležbe pri prevratniški združbi; ker so na območju Ljubljanske pokrajine v netočno odrejenem času od pomladi čez poletje in jesen l. 1942 in naprej do aprila 1943 pripadali uporniški združbi, ki je stremela po nasilnem prevratu v državi; b) ker so pod istimi okoliščinami pripadali oboroženim tolpi in se v njej udeleževali direktnih napadov proti predstavnikom državnih oblasti po navodilih Riharja Františka.

Prvih 14 obtožencev od vsehlega Riharja do Berganta so bili posebej obtoženi; c) da so nosili orožje in strelivo brez dovoljenja pristojnih oblasti; d) da so napadali predstavnike oboroženih sil in ogrožali njihovo življenje, udeležujoč se spopadov z njimi.

Prvi — Rihar František je bil obtožen posebej; e) premišljenega uboja, ki ga je izvršil z drugimi oboroženimi uporniki ter tako povzročil smrt Ivana Šubica s strelnim orožjem; f) poskusa uboja, ker je v istih okoliščinah kakor zgoraj in na isti način skušal s strelji povzročiti smrt Šubica Františka, ki je bil pri tem nevarno ranjen v desno roko.

Sodišče je spoznalo Riharja Františka krivega vseh obtožb in ga je obsodilo na smrt z vsemi pravnimi posledicami.

Dalje je spoznalo krive soudeležbe v prevratniški združbi in sodelovanja v oboroženih tolpi naslednje: Gruđen Andrej, Tomšič Ivan, Bernik Maks, Stanovnik Peter, Mrak Erna, Zibernik Vida, Hočevar Alojzij, Kozamernik Josip, Stemberger Anton, Janežič Stanislav in Hudnik Vincenc. Vse te je obsodilo sodišče na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami, pač pa jih oprosta obtožbe, da bi nosili orožje in strelivo brez dovoljenja in da bi ogrožali življenje članov oboroženih sil zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodišče je spoznalo krive soudeležbe v prevratniški združbi, sodelovanja v oboroženih tolpi in nošenje orožja in streliva naslednje: Zibernik Pavel, Škodlar Ivan, Avenek Viktor in Bergant Stanislav in jih je obsodilo na dosmrtno ječo z vsemi pravnimi posledicami. Oprostito pa je slednje obtožbe, da so ogrožali življenje članov oboroženih sil zaradi pomanjkanja dokazov.

Andrej Anton:

16

Kako postanem javen delavec

S svojo umirjenostjo je rajni prelat pomirljivo vplival na politične strasti in so tudi nasprotniki, nad katerimi ni zlomil palice, imeli vanj zaupanje. Z njegovo smrtjo je v vrstah njegove stranke pa tudi v slovenskem javnem življenju sploh nastala vrzel, ki je nihče ni znal izpolniti.

Mirna kri

Javno delo, posebno pa politično delo zahteva dobrih živcev. Duhaprisotnost in bladenokrvnost ti moreta biti najboljša pomočnika v vroči politični areni. Dis proximus ille quem ratio, non ira movet (Claudianus).

Veliko prednost ima tisti politik, ki nikdar ne izgublja živcev ampak vedno ohrani mirno kri, ki se ne da izzvati ali razburiti od nobene napada političnih nasprotnikov. V parlamentu, na političnih shodih, na javnih zborovanjih ne vidite redko, kako se obdelavata dva politična nasprotnika, kako spreminjata barve in postajata bela in zelena od jeze zaradi očitkov in žaljkov, ki si jih mečeta v obraz. Kakšen prizor za gledalce in poslušalce, kako ponižujoče za predstavnike ljudstva! Koliko močnejši bi bil govornik ali poslanec v očeh ljudstva, ko bi znal kljub krivitičnim žaljkam ostati ledeno hladen, ko ne bi z nobeno potezo v obrazu, z nobeno ježno besedo razodel svojega razburjenja in srda.

Seveda je zato treba dobrih živcev, še važnejša pa je trda in dosledna samovozgoja. Nekateri se znajo tako obvladati, da ostanejo vedno popolnoma mirni, da ne izstijo nobene trde besede, da jih nobena še tako težka novica ne spravi iz ravnovesja. Ta notranja moč jim pomaga, da trezno in jasno presojo položaj tudi v tistih trenutkih, ko vsi drugi izgubijo glavo. Ko drugi brez cilja begajo sem in tja, razmišljajo o hitrih in učinkovitih ukrepih, ki naj omilijo nesrečo ali odvrnejo grožnjo nevarnosti.

Veliko je odvisno od značaja. Toda vsaj prizadeva naj si politični delavec, da ga ne bo obvladala jeza, da bo ostal ravnodušen v boju z nasprotniki in da bo mirno ocenjeval trenutne položaje. Mnogo jih je, ki niso le gospodarji nad svojim jezikom in obrazom, tako da znajo prikriti sleherno notranje razburjenje, ampak popolnoma obvladajo tudi vse druge kretnje svojega telesa, da ne izdajo nobenega vznešenja. Posebno roke lahko postanejo izdajalske. Trepet rok, nemirno prekladanje prstov in tja, igranje s prsti, hlastno iskanje opore pove izkušnemu očesu več, kakor je z nami, kakor pa bi mu povedala naša beseda. Da jih ne bi izdali gibi rok, imajo nekateri izvežbani diplomati pri posebno težavnih poslih in pogajanjih roke skrite; nekateri jih drže na hrbtu, drugi jih enostavno skrijejo v žep.

Vedrost

V svojih mnogovrstnih težavah iščejo ljudje oslonaj pri vidnih ljudeh javnega življenja: duhovnikih, zdravnikih, politikih. Posebno zadržanje slednjega se večkrat tolmači kot barometer »kako stvari stojijo«. Tega naj se politični delavec dobro zaveda. Veder obraz naj zakriva notranje skrbil! Za vedrim obrazom je treba skriti vse naše boli, težave, razočaranja, zle slutnje. Pred javnostjo se je treba vedno kazati vedrega, polnega zaupanja.

Pa tudi med domačimi štirimi stenami se ne smemo predajati čezmerni žalosti. Skrb in žalost morita človeka, pravi sv. pismo. Končno ne živimo samo za javnost ampak tudi za naš domači krog, za ženo, otroke, sorodnike, prijatelje, ki bodo našo potrtost in žalost občutili in doživljali kot svojo bridkost. Upoštevajmo to! Ne gre, da bi javnost z dobro voljo držali pokoncu, a s svojo pobitostjo in žalostjo mučili tiste, ki so nam najbližji! Breme, ki ga moramo nositi, naj bo samo za nas; nikar z njim ne mučimo še drugih, ki imajo dovolj svojih lastnih težav. Razumljivo je, da se v bridkih trenutkih naslanjamo na sorodnike in prijatelje, nimamo pa pravice, da bi jih s svojimi tegobami mučili in jim grenili življenje.

Umestno se nam zdi tudi navesti zgled velikega slovenskega politika dr. A. Korošca, ki je bil tudi v tem pogledu velik umetnik. V zadnjih letih njegovega življenja († 1940), umrl je star 60 let, so se kazali na njem telesni znaki starosti. Leta pa so tudi na njegovi duši začela puščati sledove utrujenosti. Užil je vse časti in doživljal vsa ponižanja voditelja malega naroda. Videl je, kako so zeleneli in odpadali listi na ustanovah, ki jih je poklical v življenje. Bil je globok poznavalec ljudi. Več kot enkrat je doživel naklonjenost pa tudi bes ljudskih množic. Za sebe ni pričakoval ničesar več v življenju.

Vremenska napoved: 9. julija (petek):

Že v četrtek zvečer ali ponoči novo izdatno deževje, v petek le manjše krajevne padavine, velik del dneva sončno.

10. julija (sobota): Čez dan ponovno poslabšanje, zopet bo večih deževalo.

Prizadevanja mestnih uslužbencev za blagor Ljubljane

Spominjamo se še, kako je podžupan comm. dr. Salcator Tranchida lanskega oktobra razposlal okolišnim vodjem mestnih uradov, naj bo mestno uslužbenstvo čim najbolj vpludno s strankami, saj mora javni uradnik vedno upoštevati osnovno vodilo »ili ljudstvo na roko«. Ze v naprej naj mestno uslužbenstvo prepreči vse, da zadeve ne bi postale preveč pereče. Pripravi in ukreniti je treba vse o pravem času. Z uvidevnostjo in pravičnostjo naj mestno uslužbenstvo izkazuje prebivalstvu ono pomoč in čuječnost, ki z njo dosegamo, da je tudi morda neprijeten, strog ukrep sprejet voljno in občuten manj težko, ker je pač potreben iz najvišjega interesa skupnosti. Kdor koli potrebuje posredovanje mestne uprave, naj ima v mislih, da vsakdar najde ono tenkočutnost, ki mora biti svojstvo vsakega funkcionarja. Zato naj načelniki oddelkov bolj spremljajo delo svojih podrejenih uslužbencev, da bodo vpludnost, ljubeznivost, zlasti pa potrpežljivost imeli za stalno pravilo pri občeivanju z občinstvom.

Učinek okolišč se je prav kmalu blagodejno pokazal, kar so stranke ugotovile s priznanjem in zadovoljnostjo. Enako je pa tudi uslužbenstvo uvidelo, da vpludno in uslužno občeivanje s strankami koristi tudi uslužbencom.

Da bi pa občani in sploh mestno prebivalstvo imelo čim več koristi od mestnih uradov, je bilo treba marsikdaj preurediti smotno organizacijo ter pozornost uslužbenstva čim najbolj strniti k upoštevanju glavnega vodila, naj gre strankam vedno na roko.

Da se pa vse uslužbenstvo čim najbolj pritegne k temu prizadevanju, sta župan general Leon Rupnik in podžupan comm. dr. Salcator Tranchida vodjem mestnih uradov te dni spet naslovila okoliščno, ki je bila prečitana vsemu uslužbenstvu.

Okoliščina pravi med drugim: »Podrejeno uslužbenstvo opravlja službo z marljivo delavnostjo. Ta, z izvestnega vidika hvaljevredna delavnost vendarle ni tako velika, da bi lahko rekli, da je dolžnost funkcionarja izpolnjena do kraja, kakor mora biti izpolnjena v izredni dobi, ki v njej živimo in ko je treba več čuta odgovornosti, iniciativnega duha in dinamizma, ki izključuje počasno, zamudno delo birokracije drugih časov, torej v dobi, ko je treba duha požrtvovalnosti in odpovedi, pravičnosti ter predvsem moralnega poguma, da vselej, pa četudi bi menili, da tvegamo osebno korist, javimo upravi vse vrzeli, pomanjkljivosti in nerednosti, ki se pojavljajo v službenem poslovanju.

ZADNJA CARICA

Sicer se pa tudi car sam ni zavedal, kako obširne so bile koncesije, ki jih je dal. Razglas je bil sestavljen s tako nedoločnimi izrazi, da ga je bilo mogoče razlagati na razne načine. Sicer pa je ta razglas bil samo nekoliko spremenjena oblika neštevilnih načrtov, ki so bili predloženi v zadnjih dveh letih. Car je bil mnenja, da bo mogoč pozneje ta načrt še spremeniti v skladu s trenutnim položajem. Niti malo se ni zavedal, da je bila njegova oblast zdaj omejena in si niti ni mogel misliti, da bodo drugi, te na videz tako tako malopomembne izraze razlagali na najbolj radikalen način.

Trenutno je bilo treba urediti najbolj nujna vprašanja in za tretji vstajo, ki se je razširila po vsej deželi. Videti je bilo, da bo zima strašna. V Moskvi so se delavski predeli spremenili v prava bojišča. Treba je bilo poslužiti se topničarjev in najboljših oddelkov carske straže. Drugi oddelki carske straže so zatrli splošno vstajo na Letonskem. Vsa Rusija je bila v ognju. Število umorjenih uradnikov in policistov je raslo v stotine in v tisoče. Sredi te zmešnjave je car predsedoval sejami, kjer so bili določeni novi temeljni zakoni carstva, v katerih pa ni bila jasno označena meja carjeve oblasti, kakor tudi ne način volitev v duma.

5. V pričakovanju rešitelja.

Duma je bila slovesno odprta 27. aprila 1906. Prisotvovala ji je tudi carica v slavnostni obleki, obnem z vso carsko rodbino

in njenim spremstvom. Ta otvoritev naj bi bila podobna dvornim izhodom v večjem obsegu. Toda v carja, ki je govoril sedeč na prestolu, so se upirali sovražni pogledi. Stala je pred njim cela množica ljudi, ki so kazali svoje sovražstvo z namenoma zanemarjenimi obleko in prostostim vedenjem. Med stare zidove carske palače so prodrli kot zavojevalci novi ljudje in vsakdo, ki bi bil kolikaj jasnoviden, bi mogel spoznati, da se boj nikakor ni polegel, ampak da se je začel s še mnogo večjo besnostjo. Dobrohotne carjeve besede so čudno zvenele v krogu teh sovražnih obrazov. Slovesnost dne 27. aprila 1906 je bila žalna služba božja za staro Rusijo, ki je umrla za vedno.

Od tega dne dalje je carica šele začela razumevati dalekosežnost lastne, ki je bila izdana 17. oktobra. S svojim podpisom si je car postavil nasproti novo oblast, s katero bo moral od zdaj naprej računati. Ti ljudje pa, ki so govorili v imenu naroda, v carinih očeh nikakor niso predstavljali naroda. Kje je bil torej dobri mužik, ki je živel v duhovni zvezi z ljubljanim carjem? Ni ga bilo tukaj, si je dejala; znova je bil prevaran. Vse koncesije so bile zgled v korist obsojenih inteligencij in s tem je razstrel nov zid med pravim narodom in njegovim vladarjem. Bolj kot kdaj koli je carica čutila potrebo, da poišče pota, po katerih naj bi se približala pravemu narodu, tistemu, ki je dal Rusiji sv. Serafina in toliko drugih svetnikov, narodu, ki je po njenem mnenju bil čist in ponižnega srca, ki ni živel samo od kruha, ampak od duhovnih dobrin, narodu, ki je v svoji sredi imel še veliko število neznanih, ubogih svetnikov, ki so bili neznatni v očeh ljudi, toda veliki v božjih očeh. Tu je bilo treba najti rešitev za carja in deželo. Tako si je mislila carica. Zdelo se ji je, da je pred kratkim videla enega izmed teh ljudi, ki so posebej imeli pravo vernost naroda, človeka, ki bi morda bil pričakovani rešitelj...

Vrniti se moramo nekoliko nazaj. Povedali smo že, da car in carica nista nikdar pozabila svojega »prijatelja«, skrivnostnega Filipa, od katerega sta se morala sicer ločiti v mučnih okoliščinah,

ki pa jima je zagolovil, da ju ne bo zapustil in da ju bo čuval tudi od daleč, dokler ne bo prišel nekdo drugi kot poslanec božje previdnosti. Dokler je Filip živel, je pošiljal vladarjema svoja sporočila po veliki kneginji Milici in njeni sestri Stani. O tem poročajo nekateri odlomki iz carjevega Dnevnika. Tako na primer čitamo dne 13. januarja 1903: »... Stana se je vrnila iz Francije s pismi in dobrimi poročili o našem prijatelju.« Toda 20. julija 1905 je car pisal v svoj Dnevnik o smrti »prijatelja« (prav na dan sv. Elija!). V temnih dneh, jeseni 1905, ko se je zdelo, da se bo carski prestol vsak hip zrušil, je carica pogostokrat mislila na neznanega rešitelja, ki ga je napovedal »oče Filip«. Toda zdaj bi ne bil več tuje: rešitev je morala priti iz ruskega naroda.

Še enkrat poudarjamo: carska dvojica je silno hrepenela po tem, da bi prišla v neposreden stik s pravimi predstavniki naroda. Prav zato se je nenadoma zbudilo njuno zaupanje, kakor hitro sta začeli obe črnogorski kneginji govoriti o skrivnostnem sibirskem kmetu, ki so ga ljudje imeli za svetnika in je celo znal prerokovati... Prav kmalu sta ga predstavili vladarjema. 1. novembra 1905 je car zapisal v svoj Dnevnik:

»Seznaniha sva se z božjim človekom, ki se imenuje Grigorij in ki prihaja iz gubernije Tobolsk.«

Ta »božji človek« je bil Grigorij Rasputin. Pojavil se je pred vladarjema prav v trenutku, ko je najhujša nevarnost grozila prestolu. Carica je pozneje pripovedovala o globokem vtisu, ki ga je ta človek že prvi hip naredil nanjo. Morda je mislila nanj v težkih urah pozimi leta 1905-6 in ob otvoritvi Dume, kjer ni bilo niti enega »božjega človeka«.

Toda sveti popotnik je bil zelo daleč. Kmalu potem, ko je bil predstavljen vladarjema, se je vrnil domov v Sibirijo. V Petrograd se je vrnil naslednje poletje in od tedaj se je njegova postava vedno bolj jasno dvigala v senci, ki se je zgrinjala vedno gostejše okrog carice.

Dolina molka

J. Oliver Curwood 27

Naslednje tri dni je Fingers prihajal vsako popoldne in vsakokrat se je kentu zdelo, da je orjak vidno postajal mlajši in okretnejši. Drugi dan je rekel Kentu, da je končno našel pot in ko bo prišla ura, beg ne bo težaven; ni se hotel natančneje izjaviti, rekoč, da se mu zdi bolje, če Kent o vsem še ne izve ničesar; naj bo potrpežljiv in naj mu zaupa; zlasti naj mu zaupa, pa naj se zgodi kar koli. Slednje besede je večkrat ponovil. Tretji dan je imel Kent razlog, da se je čutil: Fingers je bil nervozen in nemiren. V celici je ostal samo pet ali šest minut. Ko je pri odhodu stisnil Kentu roko, je ta začutil, da je stisk Fingersove roke bil daljši kot običajno.

Kljub tolikšnemu izrazu naklonjenosti je jetnik bil nezadovoljen z obiskom. Nepotrpežljivo je pričakoval prihodnjega dneva, toda zaman. Minilo je jutro, minilo je popoldne, prišel je večer, toda Fingersa ni bilo od nikoder. Vso noč Kent ni zatisnil očesa; bil je v skrbeh in ni vedel, kaj naj si misli. Naslednje jutro je prišel oče Layonne in preden je odšel, mu je Kent izročil listek za Fingersa. Komaj je pokosil in ko je Carter odnašal krožnike, se je misijonar vrnil; brž ko ga je Kent zagledal, je videl, da oče Layonne ne prinaša razveselilnih novic.

Fingers je... Glejte... skratka, popoldnoma vas je zapustil — je rekel oče Layonne in stisnil ustnice, kakor da bi hotel zadržati besedo, s katero

je krepko hotel ožigosati tistega, o katerem je govoril. — »Zjutraj sem ga našel; zopet je — kot po stari navadi — leno in napol dremaje sedel pod svojim stebriščem. Rekel mi je, da je na dolgo in široko premišljeval o vašem primeru in da je slednjič prišel do prepričanja, da se ne bo dalo pač ničesar ukreniti. Prebral je vaš listek ter ga z vžigalico zažgal. Naročil mi je, naj vam povem, da je načrt, s katerim vam je mislil pomagati, zanj preveč tvegan in nevaren... in da vas ne bo prišel več obiskat. In...«

Misijonar si je počasi in nervozno mel grobe roke.

»Nadaljujte — je nekoliko zmedeno rekel Kent. Fingers je isto sporočil nadzorniku Kedstiju — je nadaljeval oče Layonne. — »to se pravi, da ne vidi nobene možnosti, kako bi se vas dalo uspešno zagovarjati in da bi bilo brez vsake koristi, če bi on — Fingers — prevzel vaš zagovor, Jimmy!« — Duhovnik je s prijateljskim gibom položil Kentu roko na glavo.

Kent je prebledel. Gledal je skozi okno, a ni ničesar videl. Nato je s svinčnikom napisal še drugi listek za Fingersa.

Še isti dan pozno popoldne se je misijonar vrnil z odgovorom. Fingers je prebral listek in ga nato sežgal; skrbno je pazil, da se je tudi najmanjši kosček papirja izpremenil v pepel. Nato je odgovoril, da nima Kentu ničesar sporočiti kot le to, kar mu je že prej javil. Razen tega ga prosi, naj mu nikar več ne piše, kajti — na njegovo žalost — nič več ne more izpremeniti njegove odločitve.

To je bil trd odgovor, a vendar Kent kar ni mogel verjeti, da je res tako. Ves dan je poskušal gledati in razumeti vso zadevo s Fingersovega

stališča, da bi razumel njegovo vedenje, toda to se mu ni posrečilo. Ni mogel najti nikakega razloga za nenadno izpremembo, razen morda le isti razlog, ki ga je sam Fingers priznal misijonarju: strah da bi se ne kompromitiral. Orjaku je očitno poslo vse navdušenje in marljivost ter se je zopet vdal prejšnjemu brezdelju.

Peti dan se je Kent prebudil z občutkom, da ga upanje še ni popolnoma zapustilo. Tudi ta dan se ni pripetilo nič novega. Naslednji dan je mogel oče Layonne potrditi svoje mnenje, ki ga je že prej bil povedal Kentu, da je namreč Fingers zopet tisti stari Fingers, ki od jutra do večera lenari pod svojim stebriščem.

Sedmi dan je Kent izvedel strašno novico. Kedsty je izpremenil svoj načrt in je odločil, da mora biti jetnik prihodnje jutro odveden v Edmonton pod varstvom posebne straže, ki je prav v ta namen prišla. Sedaj je Kent spoznal, da mora opustiti vsako upanje.

To popoldne je bilo za Kenta zelo žalostno. Da je bila njegova potrtost še večja, je ves dan padel dež in zvečer je začelo liti kakor iz skafala. Večerja je ob medli luči svetilke, kajti radi oblačnosti se je hitro stemnilo. Od časa do časa se je v daljavi zablistalo in zagrmelo. Čez nekaj časa je slišal, da so se odprla in zaprta vrata, ki vodijo do pisarn. Pogledal je na uro: bila je četrta na deset. Takoj nato je zaslišal glas, ki ga je kar vrgel na noge, kakor če bi ga zadel električni udarec. Slišal je namreč zveneč smeh, ženski smeh.

Kent je stal in se kar tresel od vznemirjenja. Zaslišal je šum korakov, zaznal je težke korake, med njimi pa lahke korake, ki so se nekako obotavljali. Misli je, da mu bo srce nehalo utripati. Lahki koraki so se bližali vratom; nekaj trenut-

kov so se še obotavljali, nato pa prišli še bliže.

Trenutek pozneje se je odprla lica v težkih zamreženih vratih in Kent je — ves začuden in skoro trepetajoč — zagledal skozi mrežo čudovite oči Marelle Radissonove.

XIII.

Kent ni niti spregovoril niti je ni kakor koli pozdravil; vzravnan je stal sredi celice in jo nepremično gledal. Če bi bilo njegovo življenje odvisno od zmožnosti govora v tem trenutku, bi bil pač mrtev, ker sedaj ni mogel izpregovoriti niti besedice, toda vse, kar je želel povedati, se mu je razločno brlo na obrazu. Marelle ga je vsa blede gledala. Kent je opazil, da je kapuca njegove nepremočljivega dežnega plašča bila nekoliko pomaknjena nazaj; odkrivala je njene mokre črne lase, ki so bili v nasprotju z bledim licem. Tudi dolge trepalnice so bile vlažne od dežja.

Slednjič je Kent — ne da bi se premaknil z mesta — iztegnil roke in izpregovoril eno samo besedico, ki pa je vsebovala vse, kar je v tem trenutku mislil:

»Marelle!«

Dekličine roke so se še bolj oklenile mreže, da so ji prsti kar pobledeli, kot da je iz njih izginila vsa kri. Hitro je dihala, ustnice so ji bile na pol odprte, toda ni se nasmehnila. Ni odgovorila na pozdrav, ni dala nikakega znaka, da je spoznala človeka, ki je zaprt v celici. Nato se je zgodilo nekaj tako nepričakovane in presenetljivega, da se je Kentu zdelo, kot da sanja. Mladenka se je nenadoma in brez besede odmaknila od okna in začela kričati, kakor da vidi strašno prikazen; počasi se je umikala nazaj, njene oči pa so bile ves čas nepremično uprte v jetnika.

Sport

Spet dvojni spored

V nedeljo, 11. julija bodo tekmovali juniorji za lahkoatletsko prvenstvo pokrajine, v nogometu pa so na vrsti finalna srečanja.

Lahka atletika. Polagoma se budi spet zanimanje za lahko atletiko. V načrtnem delu Lahkoatletске zveze opažamo, da posveča posebno pozornost juniorjem, ki se bodo kaj kmalu razvili v veljavne atlete. Prihodnje nedeljo bodo tekmovali na igrišču Hermesa po naslednjem sporedu: ob 9 zbirališče tekmovalcev in razdelitev startnih števil; ob 9.30 predteki na 100 m in skok v višino; ob 10 predteki na 300 m in suvanje kroglice; ob 10.30 100 m finale in met kopja; ob 11.30 m finale in skok v daljino; ob 11.30 finale v teku na 1000 metrov in met diska.

Svoje zadnje sporočilo popravila Lahkoatletska zveza v toliko, da se prištevajo k juniorjem samo oni atleti, ki so rojeni po 31. dec. 1924. Zmagovalci na pokrajinskem prvenstvu bodo prejeli nalivna peresa ali pa avtomatične svinčnike.

Nogomet. Prihodnje nedeljo bodo zaključili z ljubljanskim nogometnim prvenstvom v I. in II. razredu. V tovaršiti najboljše se bosta spogledala Ljubljana, ki je doslej dobila vse možne točke, in enajstotica tobačne tovarne, ki ima v razpredelnici še vedno ničlo in se nahaja na zadnjem mestu. O izidu finalne tekme ne moremo dvomiti, bo pa vsekakor zanimivo gledati, kako bo Ljubljana igrala proti lažjemu nasprotniku in kakšen odpor bodo nudili tobakarji. Mnogo bolj vroča pa bo borba med Žabjacom in Vičem, ki bosta zaključila tekmovalje drugorazrednih. Vič ima poslednjo možnost, da se še častno odreže, Žabjak pa bo tudi v pregled vse sile, da bo zmagal in se tako povzpela na častno drugo mesto.

Šport v kratkem

Pokrajinski odbor CONI-ja je razpisal za nedeljsko juniorsko prvenstvo lahkoatletov posebno nagrado, ki jo bo prejelo društvo z najboljšim uspehom. Točke za to nagrado se bodo računale tako, da bo prejel zmagovalec v vsaki panogi 6 točk, drugi 5 itd. do šestega, ki bo prejel eno točko.

Lahkoatletski treningi na igrišču v Tivoliju. CONI sporoča, da bosta ta teden še dva trenin-ga pod vodstvom zveznega učitelja v Tivoliju.

in sicer v petek, 9. t. m., za moške, v soboto, 10. t. m., pa za ženske — obakrat od 17—20.

Zbor lahkoatletskih sodnikov — službeno! Pri pokrajinskem juniorskem prvenstvu ima službo sodniška skupina A. Tekmovanje se vrši na stadionu Hermesa v Šiški ob 9 dopoldne. Prosimo vse gg. sodnike, ki so v tej skupini, da se tekmovalca sigurno udeležijo. Ob navedenem času na se javijo tudi vsi gg. kandidati.

Lahkoatletska zveza poziva prvih šest klasificiranih atletov v izbirnem teku na 100 m, kakor tudi člane Hermesa Bezlaja, Poljsaka in Krapeža, da se zgledajo v tajništvo, kjer bodo prejeli nagrade.

Klubska prvenstva. 1. avgusta se bo vršilo prvo tekmovalje (tekmovalje A-oddelka) klubskih pokrajinskih prvenstev po pravilih, ki bodo pravočasno objavljena.

Na Dunaju so priredili preteklo nedeljo plavalno prvenstvo Podonavja in alpskih pokrajin. Prav posebno se je uveljavil ob tej priliki Celovčan Rauber, ki je odnesel vse zmage v prostem slogu. Tako velja Rauber trenutno za najhitrejšega avstrijskega plavalca. Podrobni izidi so bili: 100 m prosto 1:02.9, 200 m prosto 2:22.8, 400 m prosto 5:14.8. Vse tri zmage je dosegel Helmut Rauber,

Izid irskih volitev v primerjavi s prejšnjimi

»Relazioni internazionali« prinašajo v svoji zadnji številki med drugimi tudi krajši članek, v katerem podaja pisec lep pregled izida zadnjih volitev narodnega predstavništva na Irskem. V tem članku beremo dobesedno:

»Te volitve, ki so bile prvotno v načrtu za jesen, so bile že 22. junija, to pa iz razlogov, ki niso bili javno razglášeni, verjetno pa spadajo v De Valero račun, da bi pravočasno odstranil nevarnost, ki mu grozi od strani Delavske stranke, torej opozicije, o kateri se je zdelo, kolikor je mogoče sklepati iz izida volitev krajevnih uprav, da postaja vedno močnejša, to pa predvsem zaradi politike pridrževanja delavskih mezd in protiinflacijske politike, ki jo izvaja vlada.

To je bil politično-socialni in gospodarski smisel volitev, v kolikor zadeva čisto notranje podro-

KAC, Celovec; 100 m hrbtno Zwazl — Dunaj 1:17.5, 200 m prsno Gebhardt — Dunaj 3:03.2. Med ženskami je zmagala na 100 m prosto Winterjeva iz Dunaja s časom 1:18.5 min.

je. Naproti temu pa je bil nadvse živ tradicionalni in širši smisel tega boja med narodno socialističnimi težnjami, ki jih ima »Fianne Fail«, čigar voditelj je De Valera in med zmerno, Angležem prijazno stranko »Fine Gael«, katere voditelj je stari Cosgrave, ki ga je leta 1932. izpodrinil De Valera.

Izid zadnjih volitev, ki so bile letos 22. junija, je v primerjavi z izidom prejšnjih dveh volitev, naslednji:

Stranke	Volitve 1. VII. 1937	Volitve 17. VI. 1938	Volitve 22. VI. 1943
Fianna Fail	69	77	67
Fine Gael	48	45	32
Delavska stranka	13	9	17
Neodvisni	8	7	8
Kmetijci	—	—	14

Iz tega se vidi, da je delavska stranka, kar zadeva notranje politično-socialno lice tega boja, dosegla velik napredek in dobila dosti večje število mandatov, kakor jih je imela prej, prav tako pa so napredovali tudi kmetijci, ki so od nič skočili kar na 14 poslanskih mest. Glede narodnega gibanja De Valere (ki je bil izvoljen s 14.691 glasovi) in zmernega in Angležem prijaznega Cosgravejevega gibanja, je treba poudariti, da so se tudi tokrat, kakor od leta 1932. dalje še vedno, skrinjice polnile v korist De Valere. Pridobitev novih poslanskih mest delavske in kmetijske stranke je šla bolj na račun »Fine Gael« kakor pa na račun »Fianna Faila«, ki ima v poslanski zbornici 35 mest več kakor »Fine Gael«, dočim jih je v prejšnji poslanski zbornici imela le 32 več. De Valera, ki je v prejšnji poslanski zbornici imel absolutno večino, zdaj te nima več. Vendar pa De Valeri, ki je še vedno obdržal veliko relativno večino, ne bo težko zagotoviti si podporo ene od manjših skupin (zlasti se zdi, da De Valera lahko računa na podporo kmeticev) ter se tako zavarovati pred kakršnimi koli spletkami opozicije.

Bitke je bilo konec, zmaga neodločena. Princeza in baba Zaba sta sedeli na tleh in bridko jokali in javkali ter druga drugo zmerjali do onemoglosti.

Marjetica ni znala domov in ni ji preostalo drugega, kot da je ostala v koči babe Zabe, kjer je imela vsaj slamo za ležišče in zvečer luč, da je ni bilo strah.

Dolgo pa tako ni mogla ostati, ker pretepali sta se dan za dnem. Zato je princeza Marjetica lepega dne odšla naprej, iskat svoj dom.

IMMINENTE AL CINE UNION

V KRAVKEM V KINU UNION

LUX FILM PRESENTA IL NUOVO ASTRO DEL CINEMA
PREDSTAVLJA NOVO FILMSKO ZVEZDO
CHIARETTA GELLI

**IL BIRICHINO DI PAPA
OCETOVA LJUBLJENKA**

diretta da: MATARAZZO

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

25

Minula je doba poletnega grmenja in ploh. Zdaj je sonce bolj prijazno grelo svet okrog sv. Lovrenca. Ljudje pa so se še vedno potili v delu za vsakdanji kruh. Jablane so kazale, da bodo polni polovnjaki in da bo dovolj svežega sadja vse do binkošti; slive so si nadele modrikasto oblačilo; na hruskah so se tu pa tam svetličkali zelenorumenkasti sadeži. Tudi nekaj bronastih je bilo na nizkem drevju. Lansko leto so se izčrpale in letos bodo postregle Andraževim samo z redkimi vzorci za poskušnjo.

Mladi gospodar se je ves poglubil v delo, ki ga je opravljal ter v ono, ki ga čaka prihodnje dni. Majda ga še ni povprašala česa naj bi se lotila na vrtu. Mogoče je tudi prav tako. Najprej bo uredila dom, potem pa se bo že ozrla okrog hiše. Naj ima svoje veselje, si je mislil, bo že kako... Začel je živžigati, in kar igraje mu je šlo delo od rok. Zavest, da je tam v hiši ljubljeno bitje, ki mu bo rodilo otroke, mu je vlivala dobro voljo. Zbiljal je lesene podpornike in jih postavil pod jablane, da se jim ne bi večje polomile.

Tudi naslednjega dne se ni odtrgal od doma. Samemu sebi se je opravičeval, da je okrog hiše toliko nujnega dela, da res ne utegne v gozd. Naj si misli oče kar hoče, koncem koncev je bil tudi on nekoč mlad...

Bo že kako, si je dejal tudi etari Andraž, ko je opazil, da je ostal sin spet doma.

Nekaj časa se je mudil pri Tinetu na žagi, potem je iskal primernege mesta ob hiši za zidavo rastlinjaka. Nazadnje je vzel lopato v roke in začel obračati zemljo na izpraznjenih vrtnih gredah. Obilno je gnojil, da bo dala zemlja dovolj motovilca in radiča za prihodnjo pomlad. Pri tem se je tako prepotil, da je moral pod prho, preden je opoldne prisedel k Majdi. Vedel je, da ni vajena vonja po zemlji in delu, čeprav je sam tudi v tem čutil nekaj, kar je neločljivo povezano z življenjem na kmetih.

Popoldne je bil spet v sadovnjaku. Tako prijetno je grelo sonce, da je s tekel srajco in delal samo v kratkih hlačah s sandalami na nogah. Če bi ga kdo gledal, bi si mislil, da je študent na počitnicah, ki se kratkočasi z

opravki, ki mejijo že na športno razvedrilo.

Le kje je Majda, da je danes ni na spregled, si je mislil. Tako vesela je bila dopoldne, ko je prejela pošto od doma. In niti enkrat še ni omenila, da bi ji bil dolgčas. Ah, bo že šlo, se bo že priredil!

V soboto se bosta odpeljala v mesto. Tam bosta šla zvečer v gledališče, v nedeljo pa bosta obiskala vinograd v Limbušu. To bo zanj novost, gotovo bo vesela. Kako tudi ne? To je tvoj in moj vinograd, ji bo rekel, doma pa bosta pobrala nekaj stare obleke, da jo bo podarila viničarjem. Potem si je premislil; ne, stare obleke ne bo delila, zdaj ne, ko bo prišla prvič na obisk. Bosta kupila kaj novega, da bo do pomnila, kdaj so spoznali novo gospodinjico. Majdo, mojo ženo!

Ko se je tako mudil v prijetnih mislih, se je pojavila Majda na oknu in ga poklicala.

»Samo za hip pridri, če utegneš!« Matevž je bil nemalo presenečen, ko jo je zagledal na trati pred hišo. Nosila je svetlo obleko z drobnimi rdečimi okraski, s širokim krilom in z nabranimi kratkimi rokavi. Nekaj prikupnega je čutil, ko ga je poklicala; srce mu je zaigralo kakor v onih časih, ko jo je nenadno srečal na ljubljanskih ulicah. Kar nič se ni obotavljal; stekel je proti hiši ter jo vprašal, česa želi milostiva gospa.

»Glej, končala sem z delom, jaz počasnica, in zdaj bi rada vedela, če je gospodarju všeč.«

Zdaj je uganil, zakaj se je preoblekla; končala je z ureditvijo doma in zdaj se je preoblekla, da bi bila lepa, ko mu bo vse razkazala.

Zdaj bo našla časa tudi za našo zemljo in mati se bo prepričala, da se ne boji umazati rok... Kako bo prijalo očetu, ko jo bo gledal — našo gospodinjico in delavko — mojo ženo! Zarečih oči ga je motrila, ko se je oziral po sobi. Dišalo je po cvetju, razvrščenem v dve vrzeli, in po črni kavi, ki jo je pripravila na mizi.

»Zdaj boš pri nas zadovoljna, ko si vse tako lepo uredila,« jo je pohvalil.

»Če si ti zadovoljen, te vprašujem.«

»Duša draga, kako ne bi bil zadovoljen, ko sedim v gnezdu, ki so ga spletile tvoje roke! Samo zibel še manjka, in potem bomo imela vse, kar si moreva poželeti.« je pristavil v šali.

»Počakaj z zibelko, kaj bi zdaj z njo, ko je ne potrebujemo. Čudežev ne morem delati, čeprav bi jih rada!«

Zadnje besede je spregovorila mehko, kakor da bi se opravičevala. Tedaj se mu je zahotelo, da bi jo vzel v naročje in ji pravil o čudežu, ki se bo zgodil, preden bo prišel čas nove žetve. Ni se pustila objeti; umaknila se mu je in zdaj sta se začela loviti okrog mize. K sreči sta bila sama doma in nikdo ni slišal smeha, ki se je razlegal

iz novega domovanja. Plesala sta okrog mize tako dolgo, da jo je ujel. Zahotelo se mu je nežnosti, zakaj to popoldne se mu je zdelo tako nenavadno prikupna in sveža.

»Zdaj ne, draga, zdaj ne! Samo na kavo sem te povabila in potem ti grem pomagat.«

To je zaleglo. Misel, da mu bo šla pomagat, da bo s svojimi belimi rokami ljubkovala zemljo očetov, je bila v tem hipu močnejša od ognja v njegovem srcu. Tako ga je prevzela, da jo je posadil na stol, sam pa sedel na drugo stran.

»Lepo si uredila dom,« ji je rekel, ko je pil kavo; »to pa mi moraš priznati, da nisi mislila na kmata Matevža, temveč na onega, ki bi naj nosil odvetniško torbo.«

»Naj bo Matevž kar hoče, moj mož je, in jaz mu hočem biti dobra žena.«

»Ko bova zmogla, se bova lotila še družinske izbe. Okna bova povečala, novo krušno peč bova postavila in rezljane stole bova naročila. Vse bo novo, samo križ v kotu bo ostal star!« praded ga je zapustil dedu, ded očetu, oče ga bo meni in jaz sinu. Vsi so molili k njemu in doslej je domačija cvetela kakor jablana spomladi. Tudi odslej bo moralo biti tako.«

»Matevž, učiti me boš moral, da bom lahko v korist tej zemlji. Pojdi in popelji me v prvo šolo!«

»Pa ne v tej obleki!«